Parlament Ewropew
2019-2024

TESTI ADOTTATI

P9_TA(2021)0143

Protezzjoni tal-ħamrija

Riżoluzzjoni tal-Parlament Ewropew tat-28 ta' April 2021 dwar il-protezzjoni tal-ħamrija (2021/2548(RSP))

Il-Parlament Ewropew,

– wara li kkunsidra t-Trattat dwar il-Funzjonament tal-Unjoni Ewropea (TFUE), u b'mod partikolari l-Artikolu 191 tiegħu,

– wara li kkunsidra l-konklużjonijiet tal-Kunsill Ewropew tat-12 ta' Diċembru 2019 dwar it-tibdil fil-klima,

– wara li kkunsidra l-konklużjonijiet tal-Kunsill tat-23 ta' Ottubru 2020 dwar "Il-bijodiversità – il-ħtieġa għal azzjoni urġenti",

– wara li kkunsidra d-Deċiżjoni Nru 1386/2013/UE tal-Parlament Ewropew u tal-Kunsill tal-20 ta' Novembru 2013 dwar Programm Ġenerali ta' Azzjoni Ambjentali tal-Unjoni sal-2020 "Ngħixu tajjeb, fil-limiti tal-pjaneta tagħna"[1] ("is-Seba' EAP") u l-viżjoni tagħha sal-2050,

– wara li kkunsidra d-Direttiva 2003/35/KE tal-Parlament Ewropew u tal-Kunsill tas-26 ta' Mejju 2003 li tipprovdi għall-parteċipazzjoni pubblika rigward it-tfassil ta' ċerti pjani u programmi li għandhom x'jaqsmu mal-ambjent[2],

– wara li kkunsidra d-Direttiva 2004/35/KE tal-Parlament Ewropew u tal-Kunsill tal-21 ta' April 2004 dwar ir-responsabbiltà ambjentali f'dak li għandu x'jaqsam mal-prevenzjoni u r-rimedju għal danni ambjentali[3],

– wara li kkunsidra l-proposta tal-Kummissjoni għal direttiva tal-Parlament Ewropew u tal-Kunsill li tistabbilixxi qafas għall-protezzjoni tal-ħamrija u li temenda d-Direttiva 2004/35/KE (COM(2006)0232),

– wara li kkunsidra d-Direttiva 2010/75/UE tal-Parlament Ewropew u tal-Kunsill tal-24 ta' Novembru 2010 dwar l-emissjonijiet industrijali (il-prevenzjoni u l-kontroll

---

1 ĠU L 354, 28.12.2013, p. 171.
2 ĠU L 156, 25.6.2003, p. 17.
3 ĠU L 143, 30.4.2004, p. 56.

integrati tat-tniġġis)[1],

– wara li kkunsidra d-Direttiva 2000/60/KE tal-Parlament Ewropew u tal-Kunsill tat-23 ta' Ottubru 2000 li tistabbilixxi qafas għal azzjoni Komunitarja fil-qasam tal-politika tal-ilma[2],

– wara li kkunsidra d-Direttiva tal-Kunsill 86/278/KEE tat-12 ta' Ġunju 1986 dwar il-protezzjoni tal-ambjent, u b'mod partikolari tal-ħamrija, meta l-ħama tad-drenaġġ jintuża fl-agrikoltura[3],

– wara li kkunsidra d-Direttiva 91/676/KEE tal-Kunsill tat-12 ta' Diċembru 1991 dwar il-protezzjoni tal-ilma kontra t-tniġġis ikkawżat min-nitrati minn sorsi agrikoli[4] ("id-Direttiva dwar in-Nitrati"),

– wara li kkunsidra d-Direttiva 2009/128/KE tal-21 ta' Ottubru 2009 tal-Parlament Ewropew u tal-Kunsill li tistabbilixxi qafas għal azzjoni Komunitarja biex jinkiseb użu sostenibbli tal-pestiċidi[5], u l-emendi sussegwenti tagħha,

– wara li kkunsidra d-Direttiva (UE) 2016/2284 tal-Parlament Ewropew u tal-Kunsill tal-14 ta' Diċembru 2016 dwar it-tnaqqis tal-emissjonijiet nazzjonali ta' ċerti inkwinanti atmosferiċi[6],

– wara li kkunsidra r-Regolament (UE) 2017/852 tal-Parlament Ewropew u tal-Kunsill tas-17 ta' Mejju 2017 dwar il-merkurju, u li jħassar ir-Regolament (KE) Nru 1102/2008[7],

– wara li kkunsidra r-Regolament (UE) 2018/841 tal-Parlament Ewropew u tal-Kunsill tat-30 ta' Mejju 2018 dwar l-inklużjoni tal-emissjonijiet u l-assorbimenti ta' gassijiet serra minn użu tal-art, tibdil fl-użu tal-art u l-forestrija fil-qafas ta' politika għall-klima u l-enerġija għall-2030[8],

– wara li kkunsidra r-Regolament (UE) Nru 1307/2013 tal-Parlament Ewropew u tal-Kunsill tas-17 ta' Diċembru 2013 li jistabbilixxi regoli għal pagamenti diretti lill-bdiewa taħt skemi ta' appoġġ fil-qafas tal-politika agrikola komuni u li jħassar ir-Regolament tal-Kunsill (KE) Nru 637/2008 u r-Regolament tal-Kunsill (KE) Nru 73/2009[9],

– wara li kkunsidra l-linji gwida politiċi tal-Kummissjoni għall-2019-2024, b'mod partikolari l-ambizzjoni ta' tniġġis żero fl-Ewropa,

– wara li kkunsidra l-proposta għal Regolament tal-Parlament Ewropew u tal-Kunsill li jistabbilixxi regoli dwar l-appoġġ għall-pjanijiet strateġiċi li jridu jitfasslu mill-Istati Membri taħt il-Politika Agrikola Komuni (il-Pjanijiet Strateġiċi tal-PAK) u ffinanzjati

---

1 ĠU L 334, 17.12.2010, p. 17.
2 ĠU L 327, 22.12.2000, p. 1.
3 ĠU L 181, 4.7.1986, p. 6.
4 ĠU L 375, 31.12.1991, p. 1.
5 ĠU L 309, 24.11.2009, p. 71.
6 ĠU L 344, 17.12.2016, p. 1.
7 ĠU L 137, 24.5.2017, p. 1.
8 ĠU L 156, 19.6.2018, p. 1.
9 ĠU L 347, 20.12.2013.

mill-Fond Agrikolu Ewropew ta' Garanzija (FAEG) u mill-Fond Agrikolu Ewropew għall-Iżvilupp Rurali (FAEŻR) u li jħassar ir-Regolament (UE) Nru 1305/2013 tal-Parlament Ewropew u tal-Kunsill u r-Regolament (UE) Nru 1307/2013 tal-Parlament Ewropew u tal-Kunsill (COM(2018)0392),

– wara li kkunsidra l-komunikazzjoni tal-Kummissjoni tal-11 ta' Diċembru 2019 intitolata "Il-Patt Ekoloġiku Ewropew" (COM(2019)0640),

– wara li kkunsidra l-proposta tal-Kummissjoni għal deċiżjoni tal-Parlament Ewropew u tal-Kunsill dwar il-Programm Ġenerali ta' Azzjoni Ambjentali tal-Unjoni sal-2030 (għat-tmien Programm ta' Azzjoni Ambjentali – EAP) (COM(2020)0652)

– wara li kkunsidra l-komunikazzjoni tal-Kummissjoni tal-20 ta' Mejju 2020 intitolata "Strateġija tal-UE għall-Bijodiversità għall-2030 – Inreġġgħu n-natura lura f'ħajjitna" (COM(2020)0380),

– wara li kkunsidra l-"iStatus of the World Soil Resources Report" (ir-Rapport dwar l-Istatus tar-Riżorsi tal-Ħamrija tad-Dinja) ippubblikat fl-2015 mill-Bord Tekniku Intergovernattiv dwar il-Ħamrija (Intergovernmental Technical Panel on Soils – ITPS), is-Sħubija Globali tal-Ħamrija (Global Soil Partnership – GSP) u l-Organizzazzjoni tal-Ikel u l-Agrikoltura (FAO),

– wara li kkunsidra l-komunikazzjoni tal-Kummissjoni tal-20 ta' Mejju 2020 intitolata "Strateġija 'Mill-Għalqa sal-Platt' għal sistema tal-ikel ġusta, tajba għas-saħħa u favur l-ambjent" (COM(2020)0381),

– wara li kkunsidra r-rapport tal-Kummissjoni tat-13 ta' Frar 2021 dwar "L-implimentazzjoni tal-Istrateġija Tematika dwar il-Ħamrija u attivitajiet kontinwi" (COM(2012)0046),

– wara li kkunsidra l-komunikazzjoni tal-Kummissjoni tal-20 ta' Settembru 2011 intitolata "Pjan Direzzjonali għal Ewropa b'Użu Effiċjenti tar-Riżorsi" (COM(2011)0571),

– wara li kkunsidra l-komunikazzjoni tal-Kummissjoni tal-11 ta' Marzu 2020 intitolata "Pjan ta' Azzjoni ġdid dwar l-Ekonomija Ċirkolari għal Ewropa aktar nadifa u kompetittiva" (COM(2020)0098),

– wara li kkunsidra l-komunikazzjoni tal-Kummissjoni tal-14 ta' Ottubru 2020 intitolata "Strateġija dwar is-Sustanzi Kimiċi għas-Sostenibbiltà: Lejn Ambjent Ħieles mit-Tossiċità" (COM(2020)0667),

– wara li kkunsidra l-komunikazzjoni tal-Kummissjoni tas-16 ta' April 2002 "Lejn Strateġija Tematika għall-Ħarsien tal-Ħamrija" (COM(2002)0179),

– wara li kkunsidra d-Dokument ta' Ħidma tal-Persunal tal-Kummissjoni tat-12 ta' April 2012 intitolat "Linji Gwida dwar l-aħjar prattiki biex jiġi limitat, mitigat jew ikkumpensat l-issiġillar tal-ħamrija" (SWD(2012)0101),

– wara li kkunsidra r-riżoluzzjoni tiegħu tad-19 ta' Novembru 2003 dwar il-Komunikazzjoni tal-Kummissjoni "Lejn Strateġija Tematika għall-Ħarsien

tal-Ħamrija"[1],

– wara li kkunsidra r-riżoluzzjoni tiegħu tat-13 ta' Novembru 2007 dwar l-Istrateġija Tematika għall-Protezzjoni tal-Ħamrija[2],

– wara li kkunsidra r-riżoluzzjoni tiegħu tas-16 ta' Jannar 2020 dwar il-15-il laqgħa tal-Konferenza tal-Partijiet (COP15) għall-Konvenzjoni dwar id-Diversità Bijoloġika[3],

– wara li kkunsidra r-riżoluzzjoni tiegħu tat-28 ta' Novembru 2019 dwar l-emerġenza klimatika u ambjentali[4],

– wara li kkunsidra r-riżoluzzjoni tiegħu tas-16 ta' Jannar 2019 dwar il-proċedura tal-Unjoni għall-awtorizzazzjoni tal-pestiċidi[5],

– wara li kkunsidra r-riżoluzzjoni tiegħu tal-10 ta' Lulju 2020 dwar l-Istrateġija għas-Sostenibbiltà fir-rigward tas-Sustanzi Kimiċi[6],

– wara li kkunsidra r-riżoluzzjoni tiegħu tal-10 ta' Frar 2021 dwar il-Pjan ta' Azzjoni ġdid għall-Ekonomija Ċirkolari[7],

– wara li kkunsidra r-riżoluzzjoni tiegħu tal-15 ta' Jannar 2020 dwar il-Patt Ekoloġiku Ewropew[8],

– wara li kkunsidra r-riżoluzzjoni tiegħu tat-13 ta' Novembru 2007 dwar l-Istrateġija Tematika għall-Protezzjoni tal-Ħamrija[9],

– wara li kkunsidra l-Opinjoni tal-Kumitat tar-Reġjuni tad-19 ta' Jannar 2013 dwar "L-Implimentazzjoni tal-Istrateġija Tematika dwar il-Ħamrija"[10],

– wara li kkunsidra l-Opinjoni tal-Kumitat Ekonomiku u Soċjali dwar il-"Komunikazzjoni mill-Kummissjoni lill-Kunsill, il-Parlament Ewropew, il-Kumitat Ekonomiku u Soċjali Ewropew u l-Kumitat tar-Reġjuni: Strateġija Tematika għall-Ħarsien tal-Ħamrija", COM(2002)0179[11],

– wara li kkunsidra l-Opinjoni tal-Kumitat tar-Reġjuni tal-5 ta' Frar 2021 (CDR 3137/2020),

– wara li kkunsidra r-Rapport Speċjali Nru 33/2018 tal-Qorti Ewropea tal-Awdituri intitolat "Il-ġlieda kontra d-deżertifikazzjoni fl-UE: theddida dejjem akbar li tirrikjedi azzjoni addizzjonali",

---

1 ĠU C 87 E, 7.4.2004, p. 395.
2 ĠU C 282 E, 6.11.2008, p. 138.
3 Testi adottati, P9_TA(2020)0015.
4 Testi adottati, P9_TA(2019)0078.
5 ĠU C 411, 27.11.2020, p. 48.
6 Testi adottati, P9_TA(2020)0201.
7 Testi adottati, P9_TA(2021)0040.
8 Testi adottati, P9_TA(2020)0005.
9 ĠU C 282 E, 6.11.2008, p. 138.
10 ĠU C 17, 19.1.2013, p. 37.
11 ĠU C 61, 14.3.2003, p. 49.

– wara li kkunsidra l-Kontroll tal-Idoneità tal-UE dwar il-leġiżlazzjoni tal-UE dwar l-ilma (SWD(2019)0439),

– wara li kkunsidra l-Aġenda tan-Nazzjonijiet Uniti għall-2030 dwar l-Għanijiet ta' Żvilupp Sostenibbli (SDGs), u b'mod partikolari l-SDG 15 dwar il-protezzjoni, ir-restawr u l-promozzjoni tal-użu sostenibbli tal-ekosistemi terrestri, il-ġestjoni sostenibbli tal-foresti, il-ġlieda kontra d-deżertifikazzjoni, u t-twaqqif u t-treġġigħ lura tad-degradazzjoni tal-art u t-twaqqif tat-telfien tal-bijodiversità,

– wara li kkunsidra n-"New Leipzig Charter – The transformative power of cities for the common good" (Il-Karta Ġdida ta' Leipzig – Il-qawwa trasformattiva tal-bliet għall-ġid komuni), adottata fil-Laqgħa Ministerjali Informali dwar Kwistjonijiet Urbani fit-30 ta' Novembru 2020,

– wara li kkunsidra l-Ftehim adottat fil-21 Konferenza tal-Partijiet għall-Konvenzjoni Qafas tan-Nazzjonijiet Uniti dwar it-Tibdil fil-Klima (COP21) f'Pariġi fit-12 ta' Diċembru 2015 (il-Ftehim ta' Pariġi),

– wara li kkunsidra l-Konvenzjoni tan-Nazzjonijiet Uniti għall-Ġlieda kontra d-Deżertifikazzjoni (UNCCD),

– wara li kkunsidra l-Konvenzjoni tan-Nazzjonijiet Uniti dwar id-Diversità Bijoloġika (KDB),

– wara li kkunsidra r-rapport ta' valutazzjoni rigward id-degradazzjoni u r-restawr tal-art, ippubblikat mill-Pjattaforma Intergovernattiva tal-Politika tax-Xjenza dwar il-Bijodiversità u s-Servizzi Ekosistemiċi (IPBES) fit-23 ta' Marzu 2018,

– wara li kkunsidra r-rapport tal-Aġenzija Ewropea għall-Ambjent (EEA) tal-4 ta' Diċembru 2019 intitolat "L-ambjent Ewropew – L-istat u l-prospetti 2020" (SOER 2020),

– wara li kkunsidra r-rapport "l-Istat tal-Ħamrija fl-Ewropa – Kontribut tal-JRC għar-Rapport dwar l-Istat u l-Perspettiva Ambjentali tal-Aġenzija Ewropea għall-Ambjent – SOER 2010" ippubblikat mill-Kummissjoni u miċ-Ċentru Konġunt tar-Riċerka fl-2012,

– wara li kkunsidra r-Rapport Speċjali tal-Grupp Intergovernattiv ta' Esperti dwar it-Tibdil fil-Klima (IPCC) dwar it-Tibdil fil-Klima u l-Art, ippubblikat fit-8 ta' Awwissu 2019,

– wara li kkunsidra r-rapport tal-Uffiċċju tan-NU għat-Tnaqqis tar-Riskju ta' Diżastri (UNDRR) tal-2018 intitolat "Economic losses, poverty & disasters: 1998-2017" (Telf ekonomiku, faqar u diżastri: 1998-2017),

– wara li kkunsidra l-Mistoqsijiet Orali lill-Kunsill u lill-Kummissjoni dwar il-Protezzjoni tal-Ħamrija (O-000024/2021 – B9-0011/2021 u O-000023/2021 – B9-0010/2021),

– wara li kkunsidra r-Regoli 136(5) u 132(2) tar-Regoli ta' Proċedura tiegħu,

– wara li kkunsidra l-mozzjoni għal riżoluzzjoni tal-Kumitat għall-Ambjent, is-Saħħa Pubblika u s-Sikurezza tal-Ikel,

A. billi l-ħamrija hija ekosistema essenzjali, kumplessa, multifunzjonali u ħajja ta' importanza ambjentali u soċjoekonomika kruċjali li twettaq ħafna funzjonijiet ewlenin u tipprovdi servizzi vitali għall-eżistenza tal-bniedem u għas-sopravivenza tal-ekosistemi sabiex il-ġenerazzjonijiet attwali u futuri jkunu jistgħu jissodisfaw il-ħtiġijiet tagħhom;

B. billi l-ħamrija tad-dinja tikkostitwixxi l-akbar ħażna ta' karbonju terrestri u fiha madwar 2 500 gigatunnellata ta' karbonju (1 gigatunnellata = 1 biljun tunnellata metrika), meta mqabbla ma' 800 gigatunnellata fl-atmosfera u 560 gigatunnellata fil-ħajja tal-annimali u tal-pjanti; billi l-ħamrija f'saħħitha hija kruċjali għall-mitigazzjoni tat-tibdil fil-klima peress li tneħħi madwar 25 % tal-karbonju ekwivalenti emess permezz tal-użu dinji tal-fjuwils fossili kull sena; billi l-ħamrija kkultivata tad-dinja tilfet bejn 50 u 70 fil-mija tal-ħażna oriġinali tal-karbonju tagħha[1];

C. billi fl-Ewropa hemm aktar minn 320 tip ta' ħamrija ewlenin identifikati, b'varjazzjonijiet fiżiċi, kimiċi u bijoloġiċi enormi f'kull wieħed minnhom;

D. billi l-ħamrija għandha rwol ċentrali bħala ħabitat u ġabra ta' ġeni peress li tospita 25 % tal-bijodiversità dinjija, tipprovdi servizzi ekosistemiċi ewlenin lill-komunitajiet lokali u fil-kuntest globali, bħall-provvista tal-ikel, tipprovdi materja prima, regolazzjoni tal-klima permezz tas-sekwestru tal-karbonju, purifikazzjoni tal-ilma, regolazzjoni tan-nutrijenti, kontroll tal-organiżmi ta' ħsara, isservi bħala pjattaforma għall-attività tal-bniedem u tgħin fil-prevenzjoni tal-għargħar u n-nixfiet; billi l-formazzjoni tal-ħamrija hija wieħed mill-proċessi tal-ekosistema magħrufa li qed jonqsu fl-Ewropa;

E. billi, minkejja li hija dinamika ħafna, il-ħamrija hija wkoll fraġli ħafna u hija riżorsa mhux rinnovabbli u limitata, minħabba t-tul ta' żmien li tirrikjedi l-formazzjoni tal-ħamrija, b'ritmu ta' madwar ċentimetru tal-ħamrija tal-wiċċ kull 1 000 sena; billi dan jagħmel il-ħamrija riżorsa prezzjuża ħafna;

F. billi l-ħamrija għandha rwol fis-sbuħija tal-pajsaġġi Ewropej tagħna, flimkien maż-żoni tal-foresti, il-kosti, iż-żoni muntanjużi u l-ekosistemi kollha tal-Ewropa;

G. billi l-ħamrija taħt il-bwar u l-foresti hija bir nett tal-karbonju, li huwa stmat li jneħħi sa 80 miljun tunnellata ta' karbonju fis-sena fl-UE[2]; billi, madankollu, flimkien ir-raba' u l-bwar tal-UE huma sorsi netti ta' emissjonijiet, li rrilaxxaw madwar 75,3 miljun tunnellata ekwivalenti ta' diossidu tal-karbonju (MtCO2e) fl-2017[3]; billi s-setturi tal-agrikoltura u tal-forestrija huma għalhekk f'pożizzjoni ewlenija li jikkontribwixxu għat-tneħħija tal-karbonju mill-atmosfera permezz tal-qbid u l-ħżin tal-karbonju fil-ħamrija u

---

[1] Schwartz, J.D. 2014. *Soil as Carbon Storehouse: New Weapon in Climate Fight?*, Yale Environment 360.

[2] Aġenzija Ewropea għall-Ambjent, *Soil Organic Carbon* (Karbonju Organiku fil-Ħamrija), 20 ta' Frar 2017. https://www.eea.europa.eu/data-and-maps/indicators/soil-organic-carbon-1/assessment

[3] L-Istitut għall-Politika Ambjentali Ewropea, *Climate and Soil Policy Brief: Better Integrating Soil Into EU Climate Policy* (Nota dwar il-Politika dwar il-Klima u l-Ħamrija: Integrazzjoni Aħjar tal-Ħamrija fil-Politika dwar il-Klima fl-UE), Ottubru 2020 https://ieep.eu/uploads/articles/attachments/437a17b8-f8a4-478d-ab7f-4a74e2e60ced/IEEP%20(2020)%20Climate%20and%20soil%20policy%20brief%20-%20Better%20integrating%20soil%20into%20EU%20climate%20policy.pdf?v=63771126961

l-bijomassa;

H. billi l-istruttura u l-karatteristiċi tal-ħamrija huma r-riżultat ta' proċess ta' formazzjoni tal-ħamrija u ta' proċessi ġeomorfoloġiċi u ġeoloġiċi li jieħdu eluf ta' snin, u għalhekk jagħmluha riżors li ma jiġġeddidx; billi, għalhekk, il-prevenzjoni ta' kwalunkwe tip ta' ħsara lis-saffi tal-ħamrija (erożjoni, qerda, degradazzjoni, salinizzazzjoni, eċċ.) u tal-kontaminazzjoni tal-ħamrija hija ħafna iktar kosteffettiva mir-restawr tal-funzjonijiet tagħha;

I. billi l-funzjonijiet tal-ħamrija jiddependu ħafna mill-komplement sħiħ tal-bijodiversità tal-ħamrija; billi d-diversità fuq l-art u taħt l-art għandha konnessjonijiet importanti, u l-bijodiversità tal-ħamrija hija kontributur importanti għal-livelli lokali tad-diversità tal-pjanti;

J. billi l-protezzjoni tal-bijodiversità tal-ħamrija hija nieqsa mill-parti l-kbira tal-leġiżlazzjoni dwar il-protezzjoni ambjentali (bħad-Direttiva dwar il-Ħabitats jew Natura 2000) u mil-leġiżlazzjoni tal-Politika Agrikola Komuni ewlenija tal-UE; billi ż-żieda jew iż-żamma tal-bijodiversità tal-ħamrija hija soluzzjoni effettiva li tista' tgħin fir-rivitalizzazzjoni tal-ħamrija u għar-rimedju tat-tniġġis tal-ħamrija;

K. billi, kemm fl-UE kif ukoll globalment, l-art u l-ħamrija għadhom qed jiġu degradati minn firxa wiesgħa ta' attivitajiet tal-bniedem, bħal ġestjoni ħażina tal-art, tibdil fl-użu tal-art, prattiki agrikoli mhux sostenibbli, abbandun tal-art, tniġġis, prattiki tal-forestrija mhux sostenibbli u ssiġillar tal-ħamrija, it-telfien tal-bijodiversità u t-tibdil fil-klima, spiss flimkien ma' fatturi oħra, u b'hekk inaqqsu l-kapaċitajiet tagħhom li jipprovdu servizzi tal-ekosistema għas-soċjetà kollha;

L. billi huwa ta' dispjaċir li l-UE u l-Istati Membri tagħha attwalment mhumiex qegħdin jissodisfaw l-impenji internazzjonali u Ewropej tagħhom relatati mal-ħamrija u mal-art, b'mod partikolari:

(a) li jiġġieldu kontra d-deżertifikazzjoni, jirrestawraw l-art u l-ħamrija degradati, inkluża l-art affettwata minn deżertifikazzjoni, nixfa u għargħar, u jaħdmu biex ikun hemm dinja b'effett newtrali f'dak li jikkonċerna d-degradazzjoni tal-art sal-2030;

(b) li jilħqu l-mira li "ma tittieħed l-ebda art netta sal-2050" u jnaqqsu l-erożjoni, iżidu l-karbonju organiku fil-ħamrija u jagħmlu progress fil-ħidma ta' rimedju sal-2020;

(c) li jiġġestixxu l-art b'mod sostenibbli fl-UE, jipproteġu l-ħamrija b'mod adegwat, u jiżguraw li r-rimedju tas-siti kontaminati jkun għamel progress kbir sal-2020;

M. billi l-ħamrija għandha rwol vitali għall-ġestjoni tal-ilma, peress li ħamrija f'saħħitha b'livell għoli ta' materja organika hija ta' benefiċċju aħjar għas-sistema tal-ilma u tikkontribwixxi għall-mitigazzjoni u l-adattament għat-tibdil fil-klima; billi l-artijiet mistagħdra, it-torbieri u s-soluzzjonijiet rurali jew urbani bbażati fuq in-natura jaħżnu u jinfiltraw l-ilma tax-xita, u dan jippermetti l-mili tal-akwiferi biex jintużaw waqt perjodi ta' nixfa u jevita l-konnessjonijiet mad-drenaġġ, li jnaqqas it-tixrid ta' ilma mormi mhux ittrattat matul xita qawwija;

N. billi diversi theddidiet ewlenin għall-ħamrija ġew identifikati fl-UE bħal: it-tibdil fil-

klima, l-issiġillar, l-erożjoni tal-kompattazzjoni, l-għargħar u l-uqigħ tal-art, in-nixfiet, l-instabbiltà idroġeoloġika, it-telf tal-materja organika tal-ħamrija, in-nirien, il-maltempati, is-salinizzazzjoni, il-kontaminazzjoni, u t-telfien tal-bijodiversità tal-ħamrija, l-aċidifikazzjoni u d-deżertifikazzjoni; billi l-biċċa l-kbira ta' dawn il-proċessi ta' degradazzjoni li għaddejjin bħalissa mhumiex indirizzati b'mod adegwat jew ma huma indirizzati xejn fil-leġiżlazzjoni Ewropea u nazzjonali eżistenti;

O. billi l-erożjoni tal-ħamrija taffettwa 25 % tal-art agrikola fl-UE u bejn l-2000 u l-2010 żdiedet b'madwar 20 %; billi huwa stmat li l-erożjoni tal-ħamrija tikkawża telf ta' produzzjoni agrikola ta' EUR 1,25 biljun fis-sena fl-UE[1]; billi l-ħażna tal-karbonju fil-ħamrija tal-wiċċ tar-raba' qed tonqos u l-UE qed titlef l-artijiet mistagħdra u t-torbieri tagħha b'mod kostanti; billi żoni sinifikanti ta' art agrikola tal-UE qed jiffaċċjaw is-salinizzazzjoni u d-deżertifikazzjoni, bi 32-36 % tal-ħamrija ta' taħt l-art Ewropea[2] suxxettibbli ħafna għall-kompattazzjoni;

P. billi l-erożjoni hija fenomenu naturali li jista' joħloq flussi tat-tajn b'konsegwenzi diżastrużi, bħall-emerġenza ta' kanali fond li jwasslu għat-telf tas-saff tal-wiċċ fertili tal-ħamrija, u billi, fuq medda twila ta' żmien, l-erożjoni tista' twassal għal degradazzjoni tal-ħamrija u t-telf ta' art li tista' tinħadem;

Q. billi l-ġestjoni mhux sostenibbli tal-art u tal-ħamrija għandha diversi impatti negattivi mhux biss fuq il-bijodiversità terrestri u tal-ilma ħelu iżda wkoll fuq il-bijodiversità tal-baħar, u dan jikkawża bidliet fil-kundizzjonijiet idrografiċi, konċentrazzjonijiet ta' nutrijenti eċċessivi u ta' kontaminazzjoni, u żieda fit-telf u d-deterjorament tal-ekosistemi tal-baħar kostali; billi, skont it-tbassir, il-protezzjoni tax-xtut qed tonqos fl-Ewropa, u dan jhedded il-kapaċità naturali tal-ekosistemi kostali li jnaqqsu l-impatti tat-tibdil fil-klima u l-avvenimenti estremi tat-temp fiż-żoni kostali l-aktar vulnerabbli;

R. billi l-użu tal-art jimmodifika l-kwalità u l-kwantità tas-servizzi tal-ekosistema billi jikkundizzjona l-potenzjal tal-art u tal-ħamrija biex jipprovdu dawn is-servizzi; billi l-muturi ewlenin tad-degradazzjoni tal-art u tal-ħamrija huma l-prattiki agrikoli u tal-forestrija mhux sostenibbli, l-espansjoni urbana u t-tibdil fil-klima[3];

S. billi l-informazzjoni dwar il-ħamrija fl-Ewropa għadha mhijiex kompluta u armonizzata; billi dan ifixkel l-adozzjoni ta' deċiżjonijiet rilevanti għall-protezzjoni tal-ħamrija kemm fuq skala reġjonali kif ukoll fuq skala lokali;

T. billi r-responsabbiltà tal-UE għall-protezzjoni tal-ħamrija ma tieqafx fil-fruntieri tagħha peress li d-domanda għal żoni fejn in-nies jistgħu jistabbilixxu ruħhom, jitkabbar l-ikel u tiġi prodotta l-bijomassa qed tiżdied madwar id-dinja, u t-tibdil fil-klima x'aktarx se jkollu impatt negattiv fuq id-domanda, id-disponibbiltà u d-degradazzjoni tal-art; billi l-UE tikkontribwixxi għad-degradazzjoni tal-art f'pajjiżi terzi, bħala "importatur" nett tal-art, inkorporata fi prodotti importati;

---

1 https://ec.europa.eu/jrc/en/news/soil-erosion-costs-european-farmers-125-billion-year#:~:text=Soil%20erosion%20costs%20European%20countries,consequences%20do%20not%20stop%20ther

2 Dokument ta' Ħidma tal-Persunal tal-Kummissjoni, *Evalwazzjoni tas-Seba' EAP* (SWD(2019)0181).

3 L-Aġenzija Ewropea għall-Ambjent, *The European environment – state and outlook 2020* (L-ambjent Ewropew – l-istat u l-prospetti 2020), 2019.

U. billi d-degradazzjoni tal-art taggrava l-impatti tad-diżastri naturali u tikkontribwixxi għal problemi soċjali;

V. billi partijiet kbar tal-Ewropa tan-Nofsinhar x'aktarx li se jkunu deżertifikati sal-2050 minħabba t-tibdil fil-klima u l-prattiki agrikoli u agronomiċi mhux xierqa jekk ma titteħidx azzjoni b'saħħitha; billi din it-theddida mhijiex qed tiġi indirizzata b'mod koerenti, effiċjenti u effettiv fl-UE[1]; billi s-salinizzazzjoni taffettwa 3,8 miljun ettaru ta' art fl-UE, b'salinità severa tal-ħamrija tul il-kosta, b'mod partikolari fil-Mediterran;

W. billi l-protezzjoni tal-ħamrija fl-Ewropa attwalment ġejja mill-protezzjoni ta' riżorsi ambjentali oħra u hija parzjali u frammentata fost ħafna strumenti ta' politika li huma nieqsa mill-koordinazzjoni u li spiss ma jorbtux, kemm fil-livell tal-UE kif ukoll f'dak tal-Istati Membri u tar-reġjuni;

X. billi l-inizjattivi nazzjonali volontarji u l-miżuri nazzjonali eżistenti huma importanti biex jintlaħaq l-objettiv ta' protezzjoni akbar tal-ħamrija, iżda fil-passat urew li mhumiex biżżejjed waħedhom, u billi huma meħtieġa aktar sforzi biex tiġi evitata d-degradazzjoni ulterjuri tagħha, inkluż it-teħid tal-art; billi, minkejja l-eżistenza ta' Strateġija Tematika għall-Ħamrija, id-degradazzjoni tal-ħamrija għadha sseħħ madwar l-UE; billi huma meħtieġa wkoll miżuri transfruntiera għal sitwazzjonijiet relatati mat-tniġġis jew inċidenti kbar;

Y. billi matul il-perjodu 2000-2018, l-art li ttieħdet kienet 11-il darba akbar mill-art li ġiet ikkultivata mill-ġdid[2]; billi mingħajr miżuri vinkolanti biex jiġi limitat it-teħid tal-art u tingħata spinta lir-restawr, ir-rikultivazzjoni u r-riċiklaġġ, se jkun impossibbli li jintlaħaq l-objettiv li ma tittieħed l-ebda art netta sal-2050;

Z. billi n-nuqqas ta' qafas legali tal-UE komprensiv, adegwat, koerenti u integrat għall-protezzjoni tal-art u r-riżorsi tal-ħamrija tal-Ewropa ġie identifikat bħala lakuna ewlenija li tikkontribwixxi għad-degradazzjoni kontinwa ta' ħafna ħamrija fl-Unjoni, tnaqqas l-effettività tal-inċentivi u l-miżuri eżistenti, u tillimita l-kapaċità tal-Ewropa li tikseb suċċess fl-aġenda ambjentali, tal-iżvilupp sostenibbli u relatata mal-klima u l-impenji internazzjonali tagħha; billi tentattiv aktar bikri biex jiġi introdott qafas legali għall-protezzjoni tal-ħamrija fl-UE kien mingħajr suċċess peress li ġie rtirat f'Mejju 2014 wara li ġie mblukkat għal tmien snin minn minoranza ta' Stati Membri fil-Kunsill; ifakkar fl-Inizjattiva taċ-Ċittadini Ewropej tal-2016 "People4Soil", li kienet appoġġjata minn 500 istituzzjoni u organizzazzjoni Ewropea, li appellat lill-UE biex tieħu aktar azzjoni biex tipproteġi l-ħamrija;

AA. billi l-politiki settorjali attwali, pereżempju l-Politika Agrikola Komuni (PAK), ma jagħtux is-sehem ġust tagħhom fir-rigward tal-protezzjoni tal-ħamrija; billi filwaqt li l-maġġoranza tar-raba' taqa' taħt ir-reġim tal-PAK, anqas minn kwart[3], fuq medja,

1 Dokument ta' Ħidma tal-Persunal tal-Kummissjoni, *Evalwazzjoni tas-Seba' EAP*, (SWD(2019)0181).

2 L-Aġenzija Ewropea għall-Ambjent, *The European environment – state and outlook 2020* (L-ambjent Ewropew – l-istat u l-prospetti 2020), 2019.

3 Eurostat, 2014b. *European Agricultural Census 2010*(Ċensiment Agrikolu Ewropew tal-2010). [Online] URL: http://epp. eurostat.ec.europa.eu/statistics explained/index.php/Agricultural census 2010 (accessed February 2014) – The European average of 19 % cropland applying winter cover crop, 21.5 % reduced tillage and 4 % no-till farming.

tapplika protezzjoni effettiva mill-erożjoni tal-ħamrija;

AB. billi 80 % tan-nitroġenu jinħela u jintilef fl-ambjent; billi d-depożitu eċċessiv tan-nitroġenu jhedded il-kwalità tal-arja, il-kwalità tal-ilma, it-tibdil fil-klima permezz tal-emissjonijiet tal-ossidu nitruż, il-kwalità tal-ħamrija u l-bijodiversità, inklużi l-interazzjoni u n-networks tad-dakkara tal-pjanti, u jwassal għat-tnaqqis tal-ożonu stratosferiku; billi t-titjib tal-effiċjenza fl-użu tan-nitroġenu mhux biss jappoġġja l-għanijiet tal-klima, tan-natura u tas-saħħa iżda jista' wkoll jiffranka USD 100 biljun globalment kull sena;

AC. billi l-intensifikazzjoni agrikola u l-użu eċċessiv tal-pestiċidi qed jikkawżaw kontaminazzjoni tal-ħamrija permezz tar-residwi tal-pestiċidi, inkluż minħabba l-persistenza għolja ta' ċerti pestiċidi fil-ħamrija u t-tossiċità tagħhom għal speċijiet mhux fil-mira, u għandhom effetti dejjiema fuq is-saħħa tal-ħamrija; billi t-tniġġis diffuż mill-agrosustanzi kimiċi huwa ta' theddida għall-ħamrija;

AD. billi l-leġiżlazzjoni tal-UE hija relattivament komprensiva għall-protezzjoni tal-ilma, iżda tindirizza l-kontroll tas-sustanzi niġġiesa mill-ħamrija mill-perspettiva tal-protezzjoni tal-ilma aktar milli mill-protezzjoni ambjentali usa' inkluża dik tal-ħamrija nnifisha; billi s-sustanzi niġġiesa emessi fl-atmosfera u fl-ilma jista' jkollhom effetti indiretti permezz ta' depożitu fuq l-art, li jista' jaffettwa b'mod negattiv il-kwalità tal-ħamrija;

AE. billi l-evidenza xjentifika wriet li l-ħamrija u l-organiżmi tagħha huma sostanzjalment esposti għal taħlita ta' sustanzi kimiċi, inklużi sustanzi kimiċi persistenti u bijoakkumulattivi, residwi tal-pestiċidi, idrokarburi, metalli tqal u solventi u t-taħlitiet tagħhom, li jwassal għal riskju għoli ta' tossiċità kronika, li potenzjalment ibiddel il-bijodiversità, ifixkel l-irkupru u jdgħajjef il-funzjonijiet tal-ekosistema; billi ġew identifikati madwar 3 miljun sit fl-Ewropa b'attivitajiet li potenzjalment iniġġsu, li 340 000 minnhom[1] huma mistennija li jirrikjedu rimedju; billi hemm nuqqas ta' informazzjoni komprensiva dwar it-tniġġis diffuż tal-ħamrija;

AF. billi skont l-EEA, in-nuqqas ta' leġiżlazzjoni xierqa tal-UE dwar il-ħamrija jikkontribwixxi għad-degradazzjoni tal-ħamrija fl-Ewropa, u billi l-progress lejn l-iżvilupp sostenibbli fl-Ewropa u globalment mhuwiex possibbli jekk ir-riżorsi tal-art u tal-ħamrija ma jiġux indirizzati kif xieraq[2];

AG. billi 95 % tal-ikel tagħna huwa prodott direttament jew indirettament mill-ħamrija tagħna;

AH. billi, skont ir-rieżami tal-evidenza attwali tal-istat tal-ħamrija tal-UE, bejn 60 u 70 % tal-ħamrija tal-UE mhijiex f'saħħitha minħabba l-prattiki ta' ġestjoni attwali, b'perċentwal ulterjuri, iżda inċert, ta' ħamrija mhux f'saħħitha minħabba kwistjonijiet ta' tniġġis ikkwantifikati ħażin[3];

---

1 L-Aġenzija Ewropea għall-Ambjent, *Progress in management of contaminated sites* (Il-progress fil-ġestjoni ta' siti kontaminati).

2 L-Aġenzija Ewropea għall-Ambjent, *The European environment – state and outlook 2020* (L-ambjent Ewropew – l-istat u l-prospetti 2020), 2019.

3 Veerman, C., et al. , *Caring for Soil is Caring for Life. In Interim Report for the Mission Board for Soil, Health and Food*; (Jekk Nieħdu ħsieb il-Ħamrija, Nieħdu ħsieb il-Ħajja.

AI. billi l-erożjoni tal-ħamrija bl-ilma u bir-riħ hija stmata li taffettwa 22 % tal-art Ewropea, u billi aktar minn nofs l-art agrikola fl-UE għandha livelli medji ta' erożjoni ogħla minn dak li jista' jiġi sostitwit b'mod naturali (li jirrappreżenta aktar minn tunnellata ta' ħamrija mitlufa fis-sena u għal kull ettaru)[1], li jenfasizza l-ħtieġa tal-użu ta' tekniki ta' ġestjoni sostenibbli għall-ħamrija;

AJ. billi huwa stmat li madwar 25 % tal-art agrikola saqwija fir-reġjun tal-Mediterran hija affettwata mill-melħ b'impatt fuq il-potenzjal agrikolu; billi l-kwistjoni tas-salinizzazzjoni bħalissa mhijiex indirizzata fil-leġiżlazzjoni eżistenti tal-UE[2];

AK. billi t-telf ta' art fertili għall-iżvilupp urban inaqqas il-potenzjal li jiġu prodotti materjali u fjuwils b'bażi bijoloġika biex tiġi appoġġjata bijoekonomija b'livell baxx ta' karbonju;

AL. billi l-investiment biex tiġi evitata d-degradazzjoni tal-art u tiġi rrestawrata art degradata jagħmel sens ekonomiku tajjeb peress li l-benefiċċji ġeneralment jaqbżu bil-kbir l-ispiża; billi l-ispejjeż tar-restawr huma stmati li huma 10 darbiet ogħla mill-ispejjeż tal-prevenzjoni[3];

AM. billi l-ħamrija hija fil-biċċa l-kbira proprjetà privata fl-UE u dan għandu jiġi rrispettat, filwaqt li fl-istess ħin il-ħamrija hija ġid komuni li huwa meħtieġ għall-produzzjoni tal-ikel u jwassal servizzi essenzjali tal-ekosistema għas-soċjetà u n-natura kollha; billi huwa fl-interess pubbliku li l-utenti tal-art jiġu mħeġġa jieħdu miżuri ta' prekawzjoni biex jipprevjenu d-degradazzjoni tal-ħamrija u jikkonservaw il-ħamrija u jimmaniġġjawha b'mod sostenibbli għall-ġenerazzjonijiet futuri; billi għandhom għalhekk jitqiesu miżuri ta' appoġġ u aktar inċentivi finanzjarji għas-sidien tal-art biex jipproteġu l-ħamrija u l-art;

AN. billi r-riċiklaġġ tal-art jirrappreżenta 13 % biss tal-iżviluppi urbani fl-UE u billi l-mira tal-UE għall-2050 li ma jsir l-ebda teħid nett tal-art x'aktarx li ma tintlaħaqx sakemm ir-rati annwali tat-teħid tal-art ma jitnaqqsux aktar u/jew ir-riċiklaġġ tal-art ma jiżdiedx;[4]

AO. billi d-degradazzjoni tal-ħamrija u tal-art għandha aspetti transfruntiera inerenti marbuta pereżempju mat-tibdil fil-klima, mal-kwantità u l-kwalità tal-ilma, u t-tniġġis, li jirrikjedu rispons fil-livell tal-UE, azzjoni konkreta mill-Istati Membri u kooperazzjoni multilaterali ma' pajjiżi terzi; billi l-prattiki ta' degradazzjoni tal-ħamrija f'pajjiż wieħed jistgħu jirriżultaw fi spejjeż li jitħallsu minn Stat Membru ieħor; billi d-differenzi bejn is-sistemi nazzjonali għall-protezzjoni tal-ħamrija, pereżempju fir-rigward tal-kontaminazzjoni tal-ħamrija, jistgħu jimponu fuq l-operaturi ekonomiċi obbligi

---

Rapport Interim tal-Bord tal-Missjoni għas-Saħħa tal-Ħamrija u l-Ikel); Il-Kummissjoni Ewropea: Brussell, il-Belġju; p. 52.

1 Dokument ta' Ħidma tal-Persunal tal-Kummissjoni, *Evalwazzjoni tas-Seba' EAP*, (SWD(2019)0181).

2 Dokument ta' Ħidma tal-Persunal tal-Kummissjoni, *Evalwazzjoni tas-Seba' EAP*, (SWD(2019)0181).

3 Pjattaforma Intergovernattiva tal-Politika tax-Xjenza dwar il-Bijodiversità u s-Servizzi Ekosistemiċi (IPBES), *The IPBES assessment report on land degradation and restoration* (Ir-rapport ta' valutazzjoni tal-IPBES dwar id-degradazzjoni u r-restawr tal-art), 2018.

4 L-Aġenzija Ewropea għall-Ambjent, *The European environment – state and outlook 2020* (L-ambjent Ewropew – l-istat u l-prospetti 2020), 2019.

differenti ħafna u jfixklu l-kompetizzjoni fis-suq intern;

AP. billi l-ħamrija skavata ammontat għal aktar minn 520 miljun tunnellata ta' skart fl-2018[1] u hija bil-bosta l-akbar sors ta' skart prodott fl-UE; billi l-ħamrija skavata attwalment titqies bħala skart skont id-dritt tal-Unjoni u għalhekk tintrema fil-landfills; billi l-maġġoranza ta' dik il-ħamrija mhijiex ikkontaminata u tista' terġa' tintuża b'mod sikur jekk tiġi stabbilita mira ta' rkupru flimkien ma' sistema komprensiva ta' traċċabbiltà;

AQ. billi politika koerenti u adegwata tal-UE dwar il-protezzjoni tal-ħamrija hija prerekwiżit sabiex jintlaħqu l-SDGs, l-objettivi tal-Ftehim ta' Pariġi u tal-Patt Ekoloġiku Ewropew, u b'mod partikolari, l-objettiv tan-newtralità klimatika, l-Istrateġija mill-Għalqa sal-Platt, l-Istrateġija dwar il-Bijodiversità, l-ambizzjoni ta' tniġġis żero, l-istrateġija dwar il-bijoekonomija u sfidi ambjentali u soċjetali ewlenin oħra;

AR. billi data u informazzjoni aġġornati regolarment, armonizzati u miftuħa dwar il-ħamrija huma prerekwiżit sabiex jinkiseb tfassil aħjar ta' politiki mmexxi mid-data u bbażat fuq l-evidenza biex jiġu protetti r-riżorsi tal-ħamrija fil-livell tal-UE u dak nazzjonali;

AS. billi fl-opinjoni tiegħu tal-5 ta' Frar 2021, il-Kumitat Ewropew tar-Reġjuni stieden lill-Kummissjoni Ewropea "tipproponi Direttiva Ewropea ġdida dwar il-ħamrija agrikola sabiex trażżan it-tnaqqis fil-livell tal-materja organika tagħha, twaqqaf l-erożjoni u tagħti prijorità lill-ħajja fil-ħamrija fil-prattiki agrikoli"[2];

AT. billi s-sigurtà tal-ikel tiddependi mis-sigurtà tal-ħamrija u kwalunkwe prattika li tikkomprometti s-saħħa tal-ħamrija hija theddida għas-sigurtà tal-ikel; billi ħamrija aktar f'saħħitha tipproduċi ikel aktar tajjeb għas-saħħa;

AU. billi l-Artikoli 4 u 191 tat-TFUE jistabbilixxu l-prinċipji bażiċi għall-politika ambjentali tal-UE u stabbilew kompetenza kondiviża f'dan il-qasam;

AV. billi l-ħamrija tal-foresti tikkostitwixxi nofs il-ħamrija fl-UE, u foresti bijodiversi u f'saħħithom jistgħu jikkontribwixxu b'mod sinifikanti għas-saħħa tal-ħamrija;

1. Jenfasizza l-importanza tal-protezzjoni tal-ħamrija u tal-promozzjoni ta' ħamrija f'saħħitha fl-Unjoni, filwaqt li jfakkar li d-degradazzjoni ta' din l-ekosistema ħajja, komponent tal-bijodiversità, u riżorsa mhux rinnovabbli għadha għaddejja, minkejja azzjoni limitata u mhux uniformi f'xi Stati Membri; jisħaq fuq l-ispejjeż tan-nuqqas ta' azzjoni fuq id-degradazzjoni tal-ħamrija, bi stimi fl-Unjoni li jaqbżu l-EUR 50 biljun fis-sena;

2. Jissottolinja r-rwol multifunzjonali tal-ħamrija (provvista tal-ikel, bir tal-karbonju, pjattaforma għall-attivitajiet tal-bniedem, produzzjoni tal-bijomassa, raggruppament tal-bijodiversità, prevenzjoni tal-għargħar u tan-nixfa, sors ta' materja prima, riżorsi farmaċewtiċi u ġenetiċi, iċ-ċiklaġġ, il-ħżin u l-filtrazzjoni tal-ilma u n-nutrijenti, ħżin tal-wirt ġeoloġiku u arkeoloġiku, eċċ.) u l-ħtieġa li tirriżulta li tiġi protetta, ġestita b'mod sostenibbli u rrestawrata, u li tiġi ppreservata l-kapaċità tagħha li tissodisfa r-rwoli multipli tagħha permezz ta' kooperazzjoni intra-Komunitarja stabbli fil-livell

---

1 https://ec.europa.eu/eurostat/databrowser/view/ENV_WASGEN/bookmark/table?lang=en&bookmarkId=bbf937c1-ce8b-4b11-91b7-3bc5ef0ea042

2 CDR 3137/2020.

Ewropew u fil-livelli transfruntiera u ma' pajjiżi mhux tal-UE;

3. Iqis li ħamrija f'saħħitha hija l-bażi għal ikel nutrittiv u sikur u hija prerekwiżit għall-produzzjoni sostenibbli tal-ikel;

4. Jisħaq li ħamrija f'saħħitha hija essenzjali biex jintlaħqu l-objettivi tal-Patt Ekoloġiku Ewropew bħan-newtralità klimatika, ir-restawr tal-bijodiversità, l-ambizzjoni ta' tniġġis żero għal ambjent ħieles mis-sustanzi tossiċi, sistemi tal-ikel tajbin għas-saħħa u sostenibbli u ambjent reżiljenti;

5. Jemmen li l-ħamrija għandu jkollha attenzjoni speċjali fl-implimentazzjoni tal-Istrateġija mill-Għalqa sal-Platt, fl-Istrateġija tal-UE għall-Foresti, fl-Istrateġija għall-Bijodiversità għall-2030 u fil-pjan ta' azzjoni għal tniġġis żero għall-ilma, l-arja u l-ħamrija; jistieden għalhekk lill-Kummissjoni tindirizza s-sorsi kollha tat-tniġġis tal-ħamrija fil-Pjan ta' Azzjoni għal Tniġġis Żero li jmiss u fir-reviżjoni tad-Direttiva dwar l-Emissjonijiet Industrijali;

6. Jilqa' l-inklużjoni tal-protezzjoni u r-restawr tal-ħamrija fl-objettivi tematiċi prijoritarji tat-Tmien Programm ta' Azzjoni Ambjentali;

7. Jirrikonoxxi l-varjabbiltà tal-ħamrija fl-Unjoni u l-ħtieġa ta' soluzzjonijiet ta' politika mmirati u approċċi ta' ġestjoni sostenibbli tal-ħamrija speċifiċi għall-ambjent biex tiġi żgurata l-protezzjoni tagħhom permezz ta' sforzi konġunti fil-livell tal-Unjoni u tal-Istati Membri, f'konformità mal-kompetenzi rispettivi tagħhom, filwaqt li jitqiesu l-kundizzjonijiet speċifiċi għal-livelli reġjonali, lokali u tal-irqajja', l-impatti transfruntiera tad-degradazzjoni tal-ħamrija u tal-art, u l-ħtieġa li jiġu stabbiliti kondizzjonijiet ekwivalenti ta' kompetizzjoni għall-operaturi ekonomiċi;

8. Jissottolinja r-riskji li jirriżultaw min-nuqqas ta' kondizzjonijiet ekwivalenti ta' kompetizzjoni bejn l-Istati Membri u mis-sistemi ta' protezzjoni differenti tagħhom għall-ħamrija għall-funzjonament tas-suq intern li għandhom jiġu indirizzati fil-livell tal-Unjoni sabiex tiġi evitata d-distorsjoni tal-kompetizzjoni bejn l-operaturi ekonomiċi; jissottolinja li l-qafas il-ġdid jindirizza l-problema ta' nuqqas ta' ċertezza tad-dritt għall-kumpaniji u li għandu potenzjal qawwi li jistimula l-kompetizzjoni ġusta fis-settur privat, jiżviluppa soluzzjonijiet innovattivi u know-how u jsaħħaħ l-esportazzjoni ta' teknoloġiji barra mill-Unjoni;

9. Jisħaq li l-ħamrija, li hija riżorsa komuni, mhijiex koperta minn leġiżlazzjoni speċifika għall-kuntrarju tal-arja jew tal-ilma; jilqa', konsegwentement, l-ambizzjoni tal-Kummissjoni li tipproponi qafas koerenti u integrat tal-UE għall-protezzjoni tal-ħamrija;

10. Jistieden lill-Kummissjoni tfassal qafas legali komuni madwar l-UE kollha, b'rispett sħiħ għall-prinċipju tas-sussidjarjetà, għall-protezzjoni u l-użu sostenibbli tal-ħamrija, li jindirizza t-theddidiet ewlenin kollha tal-ħamrija u li għandu jinkludi, fost l-oħrajn:

    (a) definizzjonijiet komuni tal-ħamrija, il-funzjonijiet tagħha u l-kriterji għall-istatus tajjeb u l-ġestjoni sostenibbli tagħha;

    (b) l-objettivi, l-indikaturi, inklużi indikaturi armonizzati, u metodoloġija għall-monitoraġġ kontinwu tal-istatus tal-ħamrija u r-rapportar dwaru;

(c) miri intermedji u finali li jistgħu jitkejlu b'settijiet ta' data u miżuri armonizzati biex jiġu indirizzati t-theddidiet identifikati kollha u skedi ta' żmien xierqa, filwaqt li jitqiesu l-aħjar prattiki meħuda mill-isforzi ta' "min jidħol l-ewwel" u jiġu rrispettati d-drittijiet tas-sjieda tal-art;

(d) kjarifika tar-responsabbiltajiet tal-partijiet ikkonċernati differenti;

(e) mekkaniżmu għall-kondiviżjoni tal-aħjar prattiki u taħriġ kif ukoll miżuri ta' kontroll adegwati;

(f) riżorsi finanzjarji adegwati;

(g) integrazzjoni effettiva mal-miri u l-istrumenti ta' politika rilevanti;

11. Jistieden lill-Kummissjoni takkumpanja l-proposta leġiżlattiva tagħha bi studju dettaljat tal-valutazzjoni tal-impatt ibbażat fuq data xjentifika, li janalizza kemm l-ispejjeż tal-azzjoni u tan-nuqqas ta' azzjoni f'termini ta' impatt immedjat u fit-tul fuq l-ambjent, is-saħħa tal-bniedem, is-suq intern u s-sostenibbiltà ġenerali;

12. Jirrimarka li l-qafas komuni għandu jikkonsisti wkoll f'dispożizzjonijiet dwar l-immappjar ta' żoni ta' riskju u ta' siti kontaminati u siti abbandunati, kif ukoll għad-dekontaminazzjoni ta' siti kontaminati; jistieden lill-Kummissjoni u lill-Istati Membri japplikaw il-prinċipju ta' min iniġġes iħallas u jipproponu mekkaniżmu għar-rimedju ta' siti orfni; iqis li r-rimedju ta' dawn is-siti jista' jiġi ffinanzjat minn mekkaniżmi ta' finanzjament Ewropej;

13. Jistieden lill-Kummissjoni tikkunsidra li tipproponi lista miftuħa ta' attivitajiet li jista' jkollhom potenzjal sinifikanti ta' kontaminazzjoni tal-ħamrija, li tista' tiġi kkompilata minn listi aktar komprensivi fil-livell nazzjonali; jisħaq li din il-lista għandha tkun aċċessibbli mill-pubbliku u aġġornata regolarment; jappella, barra minn hekk, lill-Kummissjoni biex tiffaċilita l-armonizzazzjoni tal-metodoloġiji għall-valutazzjoni tar-riskju għas-siti kontaminati;

14. Jemmen li għandhom jitqiesu l-isforzi preċedenti min-naħa tal-Istati Membri biex jidentifikaw is-siti kontaminati; jissottolinja li l-identifikazzjoni ta' siti kontaminati riflessi f'inventorji nazzjonali għandha tiġi aġġornata b'mod regolari u magħmula disponibbli għall-konsultazzjoni mill-pubbliku; jemmen, barra minn hekk, li għandhom jiġu adottati dispożizzjonijiet fl-Istati Membri sabiex jiġi żgurat li l-partijiet għal tranżizzjonijiet li jirrigwardaw l-art ikunu konxji mill-istat tal-ħamrija u jkunu jistgħu jagħmlu għażla informata;

15. Jistieden lill-Kummissjoni tinkludi f'dan il-qafas komuni miżuri effettivi dwar il-prevenzjoni u/jew il-minimizzazzjoni tal-issiġillar tal-ħamrija u kwalunkwe użu ieħor ta' art li qed jaffettwa l-prestazzjoni tal-ħamrija, filwaqt li tingħata prijorità lir-riċiklaġġ ta' art abbandunata u tal-ħamrija u r-riċiklaġġ ta' siti abbandunati fuq l-użu ta' ħamrija mhux issiġillata bil-għan li jintlaħaq l-objettiv ta' ebda degradazzjoni tal-art sal-2030 u l-ebda teħid nett tal-art sa mhux aktar tard mill-2050, b'mira interim għall-2030, sabiex tinkiseb ekonomija ċirkulari, u tinkludi wkoll d-dritt għal parteċipazzjoni pubblika u konsultazzjoni effettivi u inklużivi dwar l-ippjanar tal-użu tal-art u tipproponi miżuri li jipprevedu tekniki ta' kostruzzjoni u drenaġġ li jippermettu kemm jista' jkun li jiġu ppreżervati funzjonijiet tal-ħamrija, fejn iseħħ l-issiġillar;

16. Jistieden lill-Kummissjoni taġġorna l-Linji Gwida dwar l-aħjar prattiki biex tillimita, timmitiga jew tikkumpensa l-issiġillar tal-ħamrija f'konformità mal-objettivi tal-Patt Ekoloġiku Ewropew;

17. Jappella għall-kejl tal-art okkupata u/jew issiġillata, u tat-telf korrispondenti tas-servizzi tal-ekosistema u tal-konnettività ekoloġika; jitlob li dawn l-aspetti jiġu meqjusa u kkumpensati b'mod xierqa fil-kuntest tal-Valutazzjonijiet Ambjentali u Strateġiċi tal-Impatt ta' proġetti u programmi;

18. Jisħaq li l-protezzjoni tal-ħamrija, l-użu ċirkulari u sostenibbli u r-restawr tagħha jeħtieġ li jiġu integrati u għandhom isiru konsistenti fil-politiki settorjali rilevanti kollha tal-UE sabiex tiġi evitata aktar degradazzjoni, jiġi żgurat livell għoli konsistenti ta' protezzjoni, u ta' riabilitazzjoni fejn possibbli, u jiġu evitati d-duplikazzjoni, l-inkoerenza u l-inkonsistenzi bejn il-leġiżlazzjoni u l-politiki tal-UE; jistieden lill-Kummissjoni, f'dan ir-rigward, biex tirrieżamina l-politiki rilevanti bil-għan li tiżgura l-koerenza tal-politika mal-protezzjoni tal-ħamrija[1];

19. Iqis li l-PAK għandha tipprovdi kundizzjonijiet għas-salvagwardja tal-produttività u tas-servizzi tal-ekosistema tal-ħamrija; iħeġġeġ lill-Istati Membri jintroduċu miżuri koerenti għall-protezzjoni tal-ħamrija fil-Pjanijiet Strateġiċi Nazzjonali tagħhom tal-PAK u biex jiżguraw l-użu wiesa' ta' prattiki agronomiċi bbażati fuq l-agroekoloġija; jistieden lill-Kummissjoni tevalwa jekk il-Pjanijiet Strateġiċi Nazzjonali tal-PAK jiżgurawx livell għoli ta' protezzjoni tal-ħamrija u tippromwovi azzjonijiet biex tirriġenera ħamrija agrikola degradata; jitlob miżuri li jippromwovu prattiki ta' ħdim tar-raba' inqas intensiv li jikkawżaw disturb mill-inqas tal-ħamrija, biedja organika, u l-użu ta' żidiet ta' materja organika fil-ħamrija;

20. Jenfasizza r-rwol importanti tal-ħamrija għall-purifikazzjoni u l-infiltrazzjoni tal-ilma u għalhekk il-kontribut tagħha għall-provvista tal-ilma tax-xorb għal proporzjon kbir tal-popolazzjoni Ewropea; ifakkar li r-rabtiet limitati bejn il-liġi tal-UE dwar l-ilma u l-azzjonijiet għall-protezzjoni tal-ħamrija ġew rikonoxxuti fil-Kontroll tal-Idoneità reċenti tal-politika tal-UE dwar l-ilma; jenfasizza l-ħtieġa li jittejbu l-kwalità tal-ħamrija flimkien mal-kwalità u l-kwantità tal-ilma ta' taħt l-art u tal-ilma tal-wiċċ, sabiex jinkisbu l-għanijiet tad-Direttiva Qafas dwar l-Ilma;

21. Jisħaq fuq l-importanza li tinkiseb l-hekk imsejħa "soċjetà intelliġenti fir-rigward tal-ilma" biex jiġu appoġġjati r-restawr u l-protezzjoni tal-ħamrija, kif ukoll li tiġi esplorata r-relazzjoni mill-qrib bejn is-saħħa tal-ħamrija u t-tniġġis tal-ilma; jistieden lill-Kummissjoni tinkoraġġixxi l-użu tal-għodod diġitali rilevanti sabiex jiġu ssorveljati l-istatus tal-ilma u tal-ħamrija u l-effikaċja tal-istrumenti ta' politika;

22. Jilqa' l-intenzjoni tal-Kummissjoni li tressaq proposta leġiżlattiva għal pjan tal-UE għar-restawr tan-natura fl-2021 u jappoġġja l-fatt li dan għandu jinkludi miri dwar ir-restawr tal-ħamrija; jissottolinja li l-pjan għandu jkun koerenti mal-istrateġija tematika

---

[1] Eurostat, 2014b. *European Agricultural Census 2010*(Ċensiment Agrikolu Ewropew tal-2010). [Online] URL: http://epp.eurostat.ec.europa.eu/statistics explained/index.php/Agricultural census 2010 (accessed February 2014) – The European average of 19 % cropland applying winter cover crop, 21.5 % reduced tillage and 4 % no-till farming.

rieżaminata dwar il-ħamrija;

23. Itenni t-talba tiegħu li r-reviżjoni tal-miri tal-irkupru tal-materjali stabbiliti fil-leġiżlazzjoni tal-UE għall-iskart tal-kostruzzjoni u d-demolizzjoni u l-frazzjonijiet speċifiċi għall-materjali tagħhom tkun tinkludi mira tal-irkupru tal-materjali għall-ħamrija skavata fir-reviżjoni tad-Direttiva Qafas dwar l-Iskart; jistieden lill-Kummissjoni u lill-Istati Membri jistabbilixxu dijanjosi sistematika tal-istatus u l-potenzjal tal-użu mill-ġdid tal-ħamrija skavata, kif ukoll sistema ta' traċċabbiltà għall-ħamrija skavata u kontrolli regolari fis-siti tar-rimi biex jiġi evitat ir-rimi illegali ta' ħamrija kontaminata minn żoni industrijali abbandunati u tiġi żgurata l-kompatibbiltà tagħha mas-siti li jirċevuha;

24. Jenfasizza li l-frammentazzjoni u t-telf tal-ħabitats fl-ekosistemi kostali tal-baħar inaqqsu l-kapaċità tagħhom li jipproteġu l-linji tal-kosta kif ukoll li jipprovdu għajxien sostenibbli; jirrikonoxxi r-rwol kruċjali tal-protezzjoni kostali fil-mitigazzjoni tat-theddida mit-tibdil fil-klima fl-UE u jisħaq fuq il-ħtieġa li l-Kummissjoni tinkludi l-protezzjoni u r-restawr kostali fl-istrateġija l-ġdida tal-UE dwar il-ħamrija u fil-pjan tal-UE għar-restawr tan-natura, flimkien ma' ġestjoni bbażata fuq l-ekosistema, bħall-ġestjoni integrata taż-żoni kostali u l-ippjanar spazjali tal-baħar; jistieden lill-Kummissjoni biex fil-pjan tal-UE għar-restawr tan-natura tagħti prijorità lir-restawr ta' żoni kostali li jagħixxu bħala difiżi naturali mill-baħar u li ġew affettwati ħażin mill-urbanizzazzjoni tal-kosti, f'reġjuni mhedda mill-erożjoni tal-kosta u/jew l-għargħar;

25. Jenfasizza li l-bijodiversità tal-ħamrija hija l-bażi stess għal proċessi ekoloġiċi ewlenin u jinnota bi tħassib iż-żieda fid-degradazzjoni tal-ħamrija u fl-issiġillar tal-ħamrija, u t-tnaqqis tal-bijodiversità tal-ħamrija fiż-żona agrikola Ewropea; jistieden lill-Kummissjoni, għalhekk, tistabbilixxi qafas komuni għall-protezzjoni u l-konservazzjoni tal-ħamrija u r-restawr tal-kwalità tal-ħamrija abbażi ta' data xjentifika u valutazzjonijiet tal-impatt ekonomiċi, ambjentali u soċjali, u tiżviluppa soluzzjonijiet konkreti biex jiġu indirizzati kwistjonijiet hotspot fl-Ewropa bil-finijiet doppji tar-restawr tal-bijodiversità u tal-mitigazzjoni u l-adattament għat-tibdil fil-klima bbażati fuq in-natura; jemmen li jrid jiġi stabbilit u miżmum monitoraġġ robust madwar l-UE tal-organiżmi tal-ħamrija u tat-tendenzi tal-firxa u l-volum tagħhom; jistieden lill-Kummissjoni u lill-Istati Membri jappoġġjaw aktar riċerka, anki fi profonditajiet u orizzonti differenti, kif ukoll prattiki ta' montoraġġ u ta' biedja u forestrija ta' benefiċċju li jżidu l-materja organika tal-ħamrija f'profonditajiet akbar; jilqa', f'dan il-kuntest, l-objettivi fl-Istrateġija mill-Għalqa sal-Platt u fl-Istrateġija għall-Bijodiversità għall-2030; jappella li jiġu stabbiliti trajettorji ċari fid-dawl tar-rieżamijiet ta' nofs it-terminu taż-żewġ strateġiji, li jirrispettaw il-punti ta' tluq differenti tal-Istati Membri;

26. Iqis li l-kisba ta' mikrobijoma sana tal-ħamrija hija ta' importanza fundamentali;

27. Jisħaq li l-foresti tal-UE jaħżnu madwar darbtejn u nofs aktar karbonju fil-ħamrija milli fil-bijomassa tas-siġar[1];

28. Jisħaq li l-prattika tal-ġestjoni tal-foresti permezz tat-tqaċċit totali tas-siġar teqred in-

---

1 Bruno De Vos *et al.*, *Benchmark values for forest soil carbon stocks in Europe: Results from a large scale forest soil survey*, (Valuri ta' referenza għall-ħażniet tal-karbonju fil-ħamrija tal-foresti fl-Ewropa: Riżultati minn stħarriġ dwar il-ħamrija tal-foresti fuq skala kbira), Geoderma, Volumi 251-252, Awwissu 2015, paġni 33-46.

network simbijotiku interdipendenti tas-siġar mal-fungi u l-istabbiliment mill-ġdid sussegwenti ta' dan in-network wara t-tqaċċit huwa kważi ineżistenti; jenfasizza li fil-foresti boreali dan in-network jirrappreżenta l-mekkaniżmu l-aktar importanti ta' akkumulazzjoni ta' materja organika tal-ħamrija u huwa għalhekk kruċjali fiċ-ċiklu globali tal-karbonju[1]; itenni li t-tqaċċit totali tas-siġar ma jimitax id-disturbi naturali min-nirien fil-foresti peress li, għall-kuntrarju ta' sit li fih ikun sar it-tqaċċit totali tas-siġar, sit iddisturbat min-nirien fil-foresti huwa kkaratterizzat minn ammont kbir ħafna ta' njam mejjet u ħamrija miftuħa għall-kolonizzazzjoni tal-ispeċijiet;

29. Jappella għall-infurzar strett ta' standards tajbin ta' trobbija tal-annimali fl-azjendi tal-annimali sabiex jitnaqqas b'mod sinifikanti l-użu ta' mediċini veterinarji u t-tixrid tagħhom fl-għelieqi permezz tad-demel u għall-infurzar strett tad-Direttiva dwar in-Nitrati;

30. Jilqa' l-impenn tal-Kummissjoni fil-kuntest tal-Pjan ta' Azzjoni għal Ekonomija Ċirkolari li tirrieżamina d-Direttiva tal-Kunsill 86/278/KEE dwar il-ħama tad-dranaġġ; jistieden lill-Kummissjoni tiżgura li r-rieżami jikkontribwixxi għall-protezzjoni tal-ħamrija billi tiżdied il-materja organika fil-ħamrija, jiġu riċiklati n-nutrijenti u titnaqqas l-erożjoni filwaqt li l-ħamrija u l-ilma ta' taħt l-art jiġu protetti mit-tniġġis;

31. Jistieden lill-Kummissjoni tappoġġja l-ġbir ta' data fuq il-kompattazzjoni u tippromwovi miżuri agrikoli sostenibbli intiżi sabiex inaqqsu l-użu ta' makkinarju tqil;

32. Jistieden lill-Kummissjoni li tagħti liċ-Ċentru Ewropew tad-Data dwar il-Ħamrija l-kompitu li jissorvelja r-residwi tal-pestiċidi kif ukoll il-kompiti li jivvaluta l-ammont ta' karbonju maħżun fil-ħamrija Ewropea u jistabbilixxi miri għar-restawr u għat-titjib tal-kwalità tal-ħamrija, anki permezz taż-żieda fil-materja organika tal-ħamrija, f'konformità mar-rakkomandazzjonijiet tal-IPCC u r-rekwiżiti tal-SDGs;

33. Jemmen li l-ġestjoni sostenibbli tal-ħamrija hija komponent ewlieni tal-politika tal-biedja u tal-ikel fuq perjodu ta' żmien twil; jirrikonoxxi madanakollu, l-importanza ta' dispożizzjonijiet legali li jikkontribwixxu għar-restawr, il-konservazzjoni u l-protezzjoni stretta ta' ħamrija intatta, li tiffoka fost l-oħrajn fuq il-bidla fl-użu tal-ħamrija u l-art fl-artijiet mistagħdra, it-torbieri, il-bwar permanenti u l-mergħat;

34. Jitlob li l-istrateġija l-ġdida tal-UE dwar il-ħamrija tidentifika u tippromwovi prattiki tal-biedja tajbin u innovattivi li jistgħu jipprevjenu u jnaqqsu t-theddida tas-salinizzazzjoni tal-ħamrija, jew jikkontrollaw l-effetti negattivi tagħha;

35. Iħeġġeġ lill-Kummissjoni u lill-Istati Membri jikkontribwixxu b'mod effettiv lejn it-tnaqqis tal-użu żejjed tal-fertilizzanti sintetiċi, speċjalment in-nitroġenu, billi jnaqqsu l-limiti stabbiliti mid-Direttiva dwar in-Nitrati; jistieden lill-Kummissjoni tibni fuq ir-riżoluzzjoni tal-Programm Ambjentali tan-NU dwar il-ġestjoni sostenibbli tan-nitroġenu u fuq l-objettiv tad-Dikjarazzjoni ta' Colombo biex jitnaqqas bin-nofs l-iskart tan-nitroġenu mis-sorsi kollha sal-2030; jistieden lill-Kummissjoni u lill-Istati Membri jiżguraw il-ġestjoni sostenibbli tan-nutrijenti inkluż permezz tat-titjib tal-effiċjenza fl-użu tan-nitroġenu, l-estensifikazzjoni tat-trobbija tal-bhejjem f'żoni definiti, il-biedja

---

1 K. E. Clemmensen *et al.*, *Roots and Associated Fungi Drive Long-Term Carbon Sequestration in Boreal Forest*(L-Għeruq u l-Fungi Assoċjati Jixprunaw is-Sekwestru tal-Karbonju fit-Tul fil-Foresta Boreal), Science 339, 1615, 2013.

mħallta li tintegra s-sistemi tat-trobbija tal-bhejjem u tal-għelejjel, l-użu effiċjenti tad-demel tal-annimali u użu akbar, b'rotazzjoni, ta' għelejjel li jassimilaw in-nitroġenu (bħal-legumi) fil-leġiżlazzjoni rilevanti kollha; jistieden lill-Kummissjoni tagħti aktar attenzjoni lill-emissjonijiet tal-ossidu nitruż fil-kontabbiltà globali tal-gassijiet b'effett ta' serra, u tagħmel sforzi aktar integrati biex jiġi indirizzat l-eċċess ta' nitroġenu bħala kwistjoni tal-klima, tan-natura u tas-saħħa, kif ukoll toffri inċentivi għal ġestjoni mtejba tan-nitroġenu fil-livell tal-irziezet;

36. Jitlob li ssir reviżjoni tad-Direttiva 2004/35/KE dwar ir-responsabbiltà ambjentali biex jissaħħu d-dispożizzjonijiet tagħha fir-rigward ta' siti kontaminati;

37. Jistieden lill-Kummissjoni tiżgura l-koerenza bejn l-istrateġija l-ġdida dwar il-ħamrija u l-istrateġija tal-UE li jmiss għall-foresti billi tinkludi fl-Istrateġija għall-Foresti rekwiżiti ta' ġestjoni sostenibbli tal-ħamrija, bħal pereżempju l-prattiki agroforestali;

38. Jistieden lill-Kummissjoni tirrieżamina l-Istrateġija Tematika dwar il-Ħamrija u tadotta l-pjan ta' azzjoni "Lejn Ambizzjoni ta' Tniġġis Żero għall-arja, l-ilma u l-ħamrija – nibnu Pjaneta aktar b'Saħħitha għal Persuni aktar b'Saħħithom" mingħajr dewmien; jilqa' f'dan ir-rigward l-intenzjoni tal-Kummissjoni li żżid iċ-ċertezza tad-dritt għall-kumpaniji u ċ-ċittadini billi tistabbilixxi objettivi ċari, miri li jistgħu jitkejlu u pjan ta' azzjoni;

39. Jisħaq li l-prattiki agroforestali jistgħu jipprovdu b'mod attiv benefiċċji u sinerġiji ambjentali bħal pereżempju azzjoni kontra l-erożjoni, titjib tal-bijodiversità, ħżin tal-karbonju u regolazzjoni tal-ilma;

40. Jistieden lill-Kummissjoni tindirizza l-kontaminazzjoni mifruxa li tirriżulta mill-attivitajiet tal-biedja, f'konformità mal-miri tal-Istrateġija mill-Għalqa sal-Platt; jilqa' f'dan ir-rigward id-dikjarazzjoni tal-Kummissjoni li tirrevedi d-Direttiva dwar l-Użu Sostenibbli tal-Pestiċidi; ifakkar li diġà jeżistu ħafna alternattivi għall-pestiċidi sintetiċi, bħall-ġestjoni integrata tal-pesti (IPM), u li l-użu tagħhom għandu jiżdied; jistenna li l-Kummissjoni u l-Istati Membri jindirizzaw it-talbiet kollha tiegħu fir-riżoluzzjoni tas-16 ta' Jannar 2019 dwar il-proċedura ta' awtorizzazzjoni tal-Unjoni għall-pestiċidi, mingħajr dewmien;

41. Jesprimi dispjaċir li l-proċess ta' awtorizzazzjoni tal-UE għas-sustanzi kimiċi, inklużi l-valutazzjoni tar-riskji ambjentali u l-istudji ekotossikoloġiċi, ma jqisx kif xieraq l-impatti tagħhom fuq il-ħamrija; jistieden għalhekk lill-Kummissjoni tadotta miżuri regolatorji, fl-Istrateġija tal-UE għall-Ħamrija u b'mod koerenti mal-Istrateġija dwar is-Sustanzi Kimiċi għas-Sostenibbiltà, sabiex jiġi evitat u mmitigat it-tniġġis tal-ħamrija minn sustanzi kimiċi, b'mod partikolari sustanzi kimiċi persistenti u bijoakkumulattivi (inklużi l-plastik u l-mikroplastik), u sabiex jiġi żgurat li kundizzjonijiet ta' testijiet ekoloġikament rilevanti li jirrappreżentaw il-kundizzjonijiet tal-post jiġu ssodisfati;

42. Jistieden lill-Kummissjoni tappoġġja r-riċerka biex jitnaqqsu d-differenzi fl-għarfien dwar il-potenzjal tal-bijodiversità tal-ħamrija għall-indirizzar tat-tniġġis tal-ħamrija u l-impatti tat-tniġġis fuq il-bijodiversità tal-ħamrija, u biex jingħalqu l-lakuni leġiżlattivi fir-rigward tat-tossiċità tal-bijoċidi u tal-prodotti veterinarji għall-ħamrija u għall-organiżmi tagħha, mingħajr dewmien; jistieden lill-Kummissjoni u lill-Istati Membri jappoġġjaw il-ħidma tal-aġenziji responsabbli biex jiżguraw l-iżvilupp u l-promozzjoni ta' alternattivi għall-aktar bijoċidi tossiċi fil-ġestjoni tal-organiżmi ta' ħsara veterinarji;

jistieden lill-Kummissjoni biex b'kollaborazzjoni mal-Aġenzija Ewropea għas-Sustanzi Kimiċi tiżviluppa limiti Ewropej fuq it-tniġġis tal-ħamrija minn sustanzi perfluworoalkil u polifluworoalkil (PFAS)s oħra, abbażi tal-prinċipju ta' prekawzjoni;

43. Jesprimi dispjaċir li l-Kontroll tal-Idoneità tal-leġiżlazzjoni tal-UE dwar l-ilma ma jiddiskutix opportunitajiet għal ġestjoni ambjentali integrata usa' fil-baċiri tal-ilma, li torbot il-pjanijiet ta' mmaniġġjar tal-baċini tax-xmajjar ma' pjanijiet usa' għall-protezzjoni tal-ħamrija; huwa tal-fehma li analiżi u teħid ta' deċiżjonijiet integrati bħal dawn ikunu ta' benefiċċju għal diversi objettivi differenti tal-politika tal-UE, u jwasslu potenzjalment għal gwadanji fil-livelli tal-governanza lokali;

44. Jistieden lill-Istati Membri jintegraw aħjar l-ippjanar tal-ilma u tal-ħamrija, b'valutazzjonijiet imħallta tal-pressjonijiet u r-riskji (inkluż fil-pjanijiet ta' mmaniġġjar tal-baċini tax-xmajjar) u bl-adozzjoni ta' approċċ integrat għall-miżuri li jagħtu protezzjoni lil dawn iż-żewġ mezzi ambjentali;

45. Jaqbel mal-Aġenzija Ewropea għall-Ambjent li huwa meħtieġ monitoraġġ tal-ħamrija armonizzat u rappreżentattiv madwar l-Ewropa biex jiġu żviluppati twissijiet bikrija ta' qbiż tal-limiti kritiċi u biex tiġi ggwidata l-ġestjoni sostenibbli tal-ħamrija[1]; jistieden lill-Istati Membri u lill-Kummissjoni jtejbu u jħaffu l-ġbir u l-integrazzjoni tad-data dwar l-istatus u t-tendenzi tal-ħamrija, u t-theddid għall-ħamrija fil-livell tal-UE; jilqa' f'dan ir-rigward l-istabbiliment tal-Osservatorju tal-UE dwar il-Ħamrija, li jibni fuq l-Istħarriġ LUCAS dwar il-Ħamrija; jistieden lill-Kummissjoni tiżgura l-operabbiltà fit-tul għaż-żewġ strumenti, kif ukoll riżorsi suffiċjenti biex jiġi żgurat monitoraġġ ottimali u regolari tal-attributi bijoloġiċi u tal-proprjetajiet fiżikokimiċi tal-ħamrija, inkluża l-preżenza ta' agrokimiċi u kontaminanti oħra, bħal pereżempju kontaminanti ta' tħassib emerġenti; jemmen li dan huwa fundamentali biex jimtela l-vojt dwar id-data u l-indikaturi u biex jiġi appoġġjat il-Patt Ekoloġiku Ewropew; jissottolinja l-ħtieġa li jinftiehmu aħjar il-proċessi li jwasslu għad-degradazzjoni tal-art u d-deżertifikazzjoni fl-UE; jistieden lill-Kummissjoni tistabbilixxi metodoloġija u indikaturi rilevanti biex tivvaluta u tiġbor data dwar il-firxa tad-deżertifikazzjoni u d-degradazzjoni tal-art fl-UE;

46. Jinnota li 13-il Stat Membru ddikjaraw lilhom infushom bħala Partijiet milquta fl-ambitu tal-Konvenzjoni tan-Nazzjonijiet Uniti dwar il-Ġlieda kontra d-Deżertifikazzjoni (UNCCD); jistieden lill-Kummissjoni tintegra l-SDGs rigward il-ħamrija fil-politiki tal-UE;

47. Jinnota l-isfidi ta' governanza, koordinazzjoni, komunikazzjoni, ta' natura finanzjarja, teknika u legali, li jfixklu t-titjib tal-konsistenza u l-interoperabbiltà tal-monitoraġġ tal-ħamrija u l-ġbir ta' informazzjoni dwarha fil-livell tal-UE u dak nazzjonali; iħeġġeġ lill-Kummissjoni u lill-Istati Membri jindirizzaw dawk l-isfidi b'mod konġunt u jaċċelleraw il-kooperazzjoni, inkluż fi ħdan il-Grupp ta' Esperti tal-UE dwar il-Protezzjoni tal-Ħamrija, bil-għan li jiġi żgurat livell għoli ta' protezzjoni tal-ħamrija, u jiġu evitati d-duplikazzjonijiet u l-piżijiet u l-ispejjeż amministrattivi bla bżonn għall-Istati Membri u għall-SMEs;

48. Jistieden lill-Kummissjoni u lill-Istati Membri jtejbu u jħaffu l-isforzi biex jisfruttaw

[1] L-Aġenzija Ewropea għall-Ambjent, *The European environment – state and outlook 2020* (L-ambjent Ewropew – l-istat u l-prospetti 2020), 2019.

għalkollox il-valur fl-ilma biex b'mod partikolari jinkiseb l-użu mill-ġdid sħiħ tan-nutrijenti u l-komponenti ta' valur li jinsabu fl-ilma mormi, sabiex tittejjeb iċ-ċirkolarità fl-agrikoltura u tiġi evitata n-nixxija eċċessiva ta' nutrijenti fl-ambjent;

49. Jistieden lill-Kummissjoni tiffaċilita konferenza annwali bil-parteċipazzjoni tal-Istati Membri u tal-partijiet ikkonċernati rilevanti, u tagħtihom rwol kritiku permezz ta' djalogi bbażati fuq il-kwistjonijiet;

50. Jirrikonoxxi r-rwol importanti ta' ħamrija f'saħħitha, bħala l-akbar bir tal-karbonju terrestri fil-qbid u l-ħżin tal-karbonju, b'mod partikolari flimkien mal-kobenefiċċji tal-artijiet mistagħdra, u ta' soluzzjonijiet ibbażati fuq in-natura, li jrid jiffaċilita l-kisba tal-miri klimatiċi għall-2030 kif ukoll l-objettiv tan-newtralità klimatika tal-Unjoni sa mhux aktar tard mill-2050; jisħaq li l-istrateġija l-ġdida dwar il-ħamrija għandha tiżgura li l-kontribut tal-ħamrija għall-mitigazzjoni u l-adattament tal-klima jkun koerenti mal-bqija tal-arkitettura tal-politika tal-UE dwar il-klima; jistieden, għalhekk, lill-Istati Membri jsaħħu r-restawr u l-użu sostenibbli tal-ħamrija bħala għodda għall-politika dwar il-klima fil-pjanijiet nazzjonali tagħhom dwar l-Enerġija u l-Klima (NECPs) u b'mod partikolari f'miżuri li japplikaw għas-setturi tal-agrikoltura u l-użu tal-art, tibdil fl-użu tal-art u l-forestrija (LULUCF) biex jippreservaw, jirrestawraw u jtejbu l-bjar tal-karbonju (b'mod speċjali f'żoni fejn il-ħamrija jkun fiha ħafna karbonju, bħall-bwar u t-torbieri), minbarra li tittieħed azzjoni li tfittex li tippromwovi l-użu ta' ħamrija fil-politika agrikola u li tnaqqas l-emissjonijiet agrikoli; jemmen li għandhom jiġu appoġġjati miżuri biex jiżdied is-sekwestru tal-karbonju fil-ħamrija; jilqa', b'mod partikolari, it-tħabbira tal-Kummissjoni ta' inizjattiva ta' sekwestru tal-karbonju f'art agrikola u jħeġġeġ lill-Kummissjoni tesplora diversi għażliet;

51. Jemmen li prattiki mhux sostenibbli li jwasslu għat-telf tal-karbonju organiku fil-ħamrija u jikkontribwixxu għat-tibdil fil-klima jridu jiġu prevenuti; jesprimi dispjaċir għall-fatt li l-istimi relatati mal-kontenut tal-karbonju huma limitati għall-orizzonti tal-ħamrija tal-wiċċ, u jistieden lill-Istati Membri u lill-Kummissjoni jiġġeneraw data rilevanti dwar il-kontenut tal-karbonju fis-saffi aktar 'l isfel tal-ħamrija, għax dan itejjeb il-fehim tal-potenzjal ġenerali tal-ħamrija għaż-żamma u ż-żieda tal-kontenut tal-karbonju;

52. Jistieden lill-Kummissjoni tistabbilixxi, fir-reviżjoni li jmiss tar-Regolament LULUCF, data ta' mira meta l-ħamrija agrikola kollha tkun saret bir nett tal-karbonju, f'konformità mal-objettivi tan-newtralità klimatika tal-UE sal-2050;

53. Jenfasizza li s-sekwestru tal-karbonju f'art agrikola tista' toffri benefiċċji multipli: il-mitigazzjoni tat-tibdil fil-klima, il-kapaċità tal-produzzjoni u r-reżiljenza mtejba tal-ħamrija, aktar bijodiversità u t-tnaqqis fl-iskular tan-nutrijenti; jitlob li jissaħħu l-bini tal-kapaċità, in-networking u t-trasferiment tal-għarfien biex jitħaffef is-sekwestru tal-karbonju u jiżdied l-ammont ta' karbonju maħżun fil-ħamrija u b'hekk biex jiġu pprovduti soluzzjonijiet għall-isfida tal-klima;

54. Jisħaq li l-użu mhux sostenibbli tal-art jirrilaxxa l-karbonju tal-ħamrija fl-atmosfera wara li jkun ilu sekli jew millenji parti mill-ekosistema tal-ħamrija;

55. Jistieden lill-Kummissjoni u lill-Istati Membri jiżguraw li r-rwol multifunzjonali tal-

ħamrija jiġi indirizzat b'mod adegwat fir-riċerka, iżidu r-riċerka, l-innovazzjoni u l-finanzjament speċifiċi għall-ħamrija u jaġġustaw il-programmi ta' finanzjament rilevanti eżistenti biex jiffaċilitaw dawn il-proġetti ta' riċerka, sabiex jirriflettu l-karatteristiċi speċifiċi tal-ħamrija fir-riċerka relatata; jilqa' b'sodisfazzjon, f'dan ir-rigward, il-varar tal-missjoni għas-saħħa tal-ħamrija u l-ikel tal-programm Orizzont Ewropa; jitlob li jissaħħaħ ir-rwol tal-Osservatorju tal-Ħamrija tal-UE u taċ-Ċentru Ewropew tad-Data dwar il-Ħamrija u li jiġi allokat finanzjament adegwat biex iwettqu l-missjoni tagħhom u jiksbu l-objettivi tal-istrateġija l-ġdida dwar il-ħamrija; jistieden, barra minn hekk, lill-Kummissjoni u lill-Istati Membri biex jiżviluppaw għarfien espert tassonomiku tal-bijodiversità tal-ħamrija u għarfien dwar il-konsegwenzi tal-kundizzjonijiet tal-ħamrija għall-interazzjonijiet tal-ekosistemi; jissottolinja l-interdipendenza bejn il-ħamrija u l-ilma u jitlob appoġġ dedikat għar-riċerka dwar ir-rwol pożittiv li għandha l-ħamrija f'saħħitha fit-tnaqqis ulterjuri tat-tniġġis diffuż fl-ilma;

56. Jistieden lill-Kummissjoni u lill-Istati Membri jipprovdu biżżejjed appoġġ finanzjarju u inċentivi għall-promozzjoni tal-protezzjoni tal-ħamrija, il-ġestjoni sostenibbli, il-konservazzjoni u r-restawr tagħha, l-innovazzjoni u r-riċerka permezz tal-Politika Agrikola Komuni, il-Politika ta' Koeżjoni, Orizzont Ewropa u strumenti finanzjarji oħra disponibbli; iħeġġeġ lill-Kummissjoni u lill-Istati Membri jidentifikaw żoni soġġetti għall-erożjoni u b'livell baxx ta' karbonju organiku u żoni soġġetti għall-kompattazzjoni li jistgħu jibbenefikaw minn finanzjament immirat;

57. Jistieden lill-Kummissjoni u lill-Istati Membri jiżguraw livelli adegwati ta' riżorsi umani u s-sostenibbiltà finanzjarja tal-aġenziji involuti fil-ħidma relatata mal-Istrateġija Tematika dwar il-Ħamrija; jenfasizza li livell suffiċjenti ta' persunal kwalifikat huwa prekundizzjoni għas-suċċess fl-implimentazzjoni tal-politiki tal-Unjoni; jistieden, għaldaqstant, lill-Kummissjoni biex tiżgura livelli adegwati ta' persunal, b'mod partikolari għad-Direttorat Ġenerali għall-Ambjent;

58. Jistieden lill-Kummissjoni u lill-Istati Membri jintroduċu miżuri għal ġbir armonizzat u integrat ta' data, sistema ta' monitoraġġ komprensiva, u l-iskambju ta' informazzjoni u l-aħjar prattiki dwar il-protezzjoni tal-ħamrija, il-ġestjoni sostenibbli u r-restawr tagħha madwar l-Unjoni, kif ukoll li jimmassimizzaw is-sinerġiji bejn is-sistemi ta' monitoraġġ eżistenti u l-għodod tal-PAK;

59. Iqis li dawn il-miżuri għandhom ikunu l-kundizzjonijiet bażi għall-eliġibbiltà għall-finanzjament mill-Unjoni jew nazzjonali;

60. Iqis li l-Istati Membri għandhom ifasslu u jippubblikaw rapporti dwar il-kundizzjoni tal-ħamrija f'intervalli regolari ta' mhux aktar minn 5 snin; iqis li d-data kollha miġbura dwar il-ħamrija għandha tkun disponibbli għall-pubbliku online;

61. Jappoġġja inizjattivi li għandhom l-għan li jtejbu l-għarfien u l-fehim tal-pubbliku dwar l-impatt pożittiv tal-funzjonijiet u tal-protezzjoni tal-ħamrija, inklużi dawk marbuta mal-ġestjoni, il-protezzjoni u r-restawr sostenibbli tal-ħamrija, mas-saħħa pubblika u s-sostenibbiltà ambjentali; jisħaq li s-sensibilizzazzjoni pubblika u l-fehim tal-funzjonijiet tal-ħamrija huma kruċjali għas-suċċess tal-istrateġija l-ġdida dwar il-ħamrija u biex tiġi żgurata l-parteċipazzjoni taċ-ċittadini, l-ewwel u qabel kollox tas-sidien tal-art, il-bdiewa u l-forestiera, bħala atturi primarji tal-ġestjoni tal-ħamrija; jitlob għal involviment akbar mal-pubbliku ġenerali dwar is-saħħa tal-ħamrija u l-emerġenza ambjentali u għal appoġġ għal inizjattivi komunitarji għall-protezzjoni u l-użu

sostenibbli tal-ħamrija; jesprimi l-appoġġ tiegħu għall-Jum Dinji tal-Ħamrija u jħeġġeġ aktar azzjonijiet biex titqajjem kuxjenza f'dan ir-rigward;

62. Jisħaq li r-riskji ambjentali koperti fil-leġiżlazzjoni obbligatorja li jmiss dwar id-diliġenza dovuta fir-rigward tad-drittijiet tal-bniedem u tal-ambjent għandhom jinkludu d-degradazzjoni tal-ħamrija abbażi tal-objettivi u l-miri tal-istrateġija l-ġdida tal-UE dwar il-ħamrija;

63. Jistieden lill-Kummissjoni, bħala mexxejja dinjija fil-qasam tal-ambjent, biex fl-istrateġija l-ġdida tal-UE dwar il-ħamrija tinkludi l-protezzjoni u l-użu sostenibbli tal-ħamrija fl-aspetti rilevanti kollha tal-politika esterna tagħha, u, b'mod partikolari, biex tqis dan l-aspett bis-sħiħ meta tikkonkludi ftehimiet internazzjonali rilevanti u meta tirrieżamina dawk eżistenti;

64. Jistieden lill-Kummissjoni tinkludi l-protezzjoni tal-ħamrija fil-kapitoli dwar il-kummerċ u l-iżvilupp sostenibbli tal-ftehimiet kummerċjali, filwaqt li tieħu miżuri biex tindirizza d-degradazzjoni tal-ħamrija importata minn dawn il-pajjiżi, inkluża d-degradazzjoni kkawżata minn bijofjuwils b'impatti ambjentali negattivi ħafna, u toqgħod lura milli tesporta d-degradazzjoni tal-ħamrija; jistieden lill-Kummissjoni tiżgura li l-prodotti importati minn pajjiżi terzi lejn l-UE jikkonformaw mal-istess standards ambjentali u tal-użu sostenibbli tal-art;

65. Jifhem l-importanza tal-kooperazzjoni fil-livelli kollha biex jiġi indirizzat b'mod effettiv it-theddid kollu għall-ħamrija; għalhekk jistieden lill-Istati Membri biex imexxu bl-eżempju u biex jikkunsidraw li jibdew konvenzjoni dwar il-ħamrija fi ħdan in-NU;

66. Jesprimi l-appoġġ tiegħu għall-missjoni tal-Orizzont intitolata "Caring for Soil is Caring for Life" (Jekk Nieħdu ħsieb il-Ħamrija, Nieħdu ħsieb il-Ħajja), li kienet proposta mill-Bord tal-Missjoni għas-Saħħa tal-Ħamrija u l-Ikel, bil-għan li tiżgura li 75 % tal-ħamrija tkun f'saħħitha sal-2030, biex l-ikel, il-persuni, in-natura u l-klima jkunu fi stat tajjeb ta' saħħa;

67. Jirrakkomanda l-iżvilupp ta' żoni ekoloġiċi, forestali u agroforestali ġodda, speċjalment f'reġjuni urbani, biex iservu ta' kontrobilanċ għall-impatti negattivi tal-livell għoli attwali ta' ssiġillar tal-ħamrija fil-bliet Ewropej;

68. Jagħti istruzzjonijiet lill-President tiegħu biex jgħaddi din ir-riżoluzzjoni lill-Kunsill, lill-Kummissjoni kif ukoll lill-gvernijiet u lill-parlamenti tal-Istati Membri.